

Datum	29-08-2026	
Onderwerp	Vragen t.b.v. de RTG-vergadering van 7 september 2026	
	Fractie CDA	

Agendapunt 6: Erfgoedkaart Heeze-Leende 2026 (Rv. 26.41):

Vragen:

1. In de planning van de raad staat de actualisatie van het erfgoedbeleid later dit jaar geagendeerd. Desondanks wordt de geactualiseerde erfgoedkaart nu afzonderlijk ter besluitvorming voorgelegd.

- a. Wat is de reden om de erfgoedkaart vooruitlopend op de actualisatie van het erfgoedbeleid separaat aan de raad voor te leggen?

De erfgoedkaart en het erfgoedbeleid hebben een verschillende functie. De erfgoedkaart betreft een inventarisatie van aanwezige erfgoedwaarden in de fysieke leefomgeving, terwijl het erfgoedbeleid richting geeft aan de wijze waarop de gemeente met deze waarden wil omgaan.

Onder de Omgevingswet maakt cultureel erfgoed integraal onderdeel uit van de fysieke leefomgeving. Gemeenten moeten bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening houden met aanwezige cultuurhistorische en archeologische waarden. Hiervoor is een actuele en gebiedsdekkende erfgoedkaart noodzakelijk. De huidige erfgoedkaart uit 2012 sluit niet meer aan bij de huidige wet- en regelgeving en de beschikbare kennis over het aanwezige erfgoed.

De actualisatie van de erfgoedkaart vormt daarom een noodzakelijke eerste stap. Op basis van de geactualiseerde inventarisatie kan vervolgens het erfgoedbeleid worden geactualiseerd en waar nodig verder worden uitgewerkt in een erfgoedprogramma of in het omgevingsplan.

In het raadsvoorstel is daarom expliciet opgenomen dat de nieuwe erfgoedkaart een compleet overzicht geeft van het cultureel erfgoed in de gemeente en dat op basis van deze kaart gericht (nieuw) beleid kan worden opgesteld.

- b. Welke beleidsmatige of juridische noodzaak ligt hieraan ten grondslag?

De noodzaak volgt uit meerdere wettelijke en beleidsmatige kaders.

Als eerste de Omgevingswet. De Omgevingswet verplicht bestuursorganen rekening te houden met cultureel erfgoed als onderdeel van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties en bij besluiten over de fysieke leefomgeving. Erfgoed moet daarom vroegtijdig inzichtelijk zijn bij ruimtelijke initiatieven. De erfgoedkaart is hiervoor een belangrijk hulpmiddel.

Als tweede de aan het begin van dit jaar door de raad vastgestelde Verordening Fysieke Leefomgeving Heeze-Leende 2026 (VFL HL). In deze verordening is vastgelegd dat het aanwezige en te verwachten cultureel erfgoed wordt weergegeven op een gemeentelijke erfgoedkaart. Ook schrijft de verordening voor dat actualisaties van de erfgoedkaart door de gemeenteraad worden vastgesteld.

Het derde beleidsmatige kader is de Provinciale Omgevingsverordening Noord-Brabant. De provincie heeft diverse cultuurhistorisch waardevolle landschappen en een cultuurhistorisch waardevol complex (landgoed kasteel Heeze) aangewezen. Gemeenten moeten binnen deze gebiedscontouren rekening houden met de aanwezige cultuurhistorische waarden. Op welke manier ze dat gaan doen is aan de gemeente zelf, mits er wel aantoonbaar rekening wordt gehouden met de waarden binnen een specifiek gebied. Het e.e.a. zal in een omgevingsprogramma erfgoed en uiteindelijk in het omgevingsplan vormgegeven moeten gaan worden. De cultuurhistorie (en archeologische waarden) van een gebied vormen een vertrekpunt/kader waarbinnen ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. De contouren van de provinciale cultuurhistorische landschappen en het complex zijn grotendeels overgenomen op de gemeentelijke cultuurhistorische waardenkaart.

De actualisatie van de erfgoedkaart is dus niet alleen wenselijk, maar ook noodzakelijk om invulling te geven aan gemeentelijke taken die voortvloeien uit de Omgevingswet, provinciale regelgeving en de VFL HL.

- c. Op welke wijze verhoudt de voorliggende erfgoedkaart zich tot de nog vast te stellen actualisatie van het erfgoedbeleid?

De erfgoedkaart en het erfgoedbeleid hebben verschillende functies.

De erfgoedkaart beschrijft en inventariseert welke archeologische, cultuurhistorische, landschappelijke en groene erfgoedwaarden aanwezig zijn binnen de gemeente. Het erfgoedbeleid beschrijft vervolgens welke ambities de gemeente heeft en welke instrumenten worden ingezet voor behoud, bescherming, ontwikkeling en benutting van deze waarden.

De erfgoedkaart vormt een bouwsteen voor het toekomstige erfgoedbeleid en niet andersom.

- d. Bestaat de mogelijkheid dat de later vast te stellen beleidsactualisatie nog leidt tot wijzigingen in de nu voorgelegde erfgoedkaart?

De actualisatie van het erfgoedbeleid heeft vooral betrekking hebben op de wijze waarop de gemeente met erfgoed omgaat en welke beschermings- of stimuleringsinstrumenten worden ingezet.

De erfgoedkaart zelf is gebaseerd op recente onderzoeken, inventarisaties en lokale kennis verkregen uit een opgericht erfgoedplatform. Het erfgoedplatform bestaat uit mensen van het IVN, Houd Heeze-Leende Mooi, De Historische Werkgroepen van Sterksel en Kloostervelden en de Heemkundekring Heeze-Leende Zesgehuchten, bijgestaan door lokale cultuurhistorici, een archeoloog en de adviseur erfgoed en archeologie van de gemeente Heeze-Leende. De beleidsactualisatie zal op korte termijn niet tot grote inhoudelijke wijzigingen van de kaart leiden.

Wel kan nieuw (archeologisch, cultuurhistorisch of bouwhistorisch) onderzoek, een nieuwe monumentaanwijzing, archeologische vondsten of het verdwijnen van erfgoedelementen aanleiding geven de kaart in de toekomst aan te passen. In de VFL HL is daarvoor ook voorzien.

e. Zo ja, hoe wordt daarmee omgegaan?

De VFL HL biedt de mogelijkheid om kleinere wijzigingen op de erfgoedkaart door het college te laten verwerken. In het raadsvoorstel worden als voorbeelden genoemd:

- aanwijzing van een monument;
- nieuwe archeologische inzichten;
- ontdekking van een bijzondere vindplaats;
- verdwijnen van een cultuurhistorisch waardevol object, bijvoorbeeld door sloop of grote verbouwing van een pand;
- kap van een waardevolle boom.

Grotere actualisaties blijven ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

2. Bij de stukken is geen eerdere versie van de erfgoedkaart opgenomen, waardoor een vergelijking tussen de huidige en voorgestelde situatie niet mogelijk is.

a. Kan een mutatieoverzicht worden verstrekt waarin inzichtelijk wordt gemaakt welke monumenten, beschermde objecten, beeldbepalende panden of andere erfgoedelementen zijn toegevoegd, gewijzigd of verwijderd ten opzichte van de voorgaande erfgoedkaart?

Mutatieoverzicht kan worden ingezien als de catalogussen van beide kaarten (uit 2011 en 2026) naast elkaar worden bekeken. Deze zijn inzichtelijk via de toelichting op de interactieve erfgoedkaart van de Heeze-Leende de stukken uit 2011 en die van 2026 inzichtelijk zijn. [Heeze-Leende | Interactieve erfgoedkaart van diverse gemeenten in Zuidoost-Brabant](#)

Nieuw op de lijst is een geactualiseerde bomenlijst, de overige onderdelen zijn aanvullingen, dan wel wijzigingen.

b. Indien nieuwe objecten of gebieden zijn toegevoegd, welke criteria zijn hierbij gehanteerd en welke procedure is hiervoor doorlopen?

De actualisatie is uitgevoerd door de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant in samenwerking met een erfgoedplatform, lokale deskundigen en inwoners. Daarbij zijn verschillende onderzoeken en inventarisaties uitgevoerd. Ook inwoners hebben de mogelijkheid gekregen om erfgoedobjecten aan te dragen.

Objecten en gebieden zijn beoordeeld op hun archeologische, cultuurhistorische, landschappelijke en historisch-geografische waarde. Daarbij zijn de uitgangspunten uit het bestaande erfgoedbeleid en de wettelijke kaders van de Omgevingswet gevolgd. De provincie Noord-Brabant hanteert daarnaast reeds beschermingskaders voor cultuurhistorisch waardevolle landschappen, waarvan de contouren met enkele kleine wijzigingen (op advies van het erfgoedplatform) zijn overgenomen op de gemeentelijke cultuurhistorische waardenkaart.

c. Zijn eigenaren van objecten waarvoor een gewijzigde of nieuwe erfgoedstatus wordt voorgesteld hierover geïnformeerd of geconsulteerd? Zo ja, op welke wijze?

De erfgoedkaart zelf kent geen formele beschermde status toe aan objecten. De kaart betreft een inventarisatie- en beleidsinstrument dat inzicht geeft in aanwezige erfgoedwaarden. Het vaststellen van de erfgoedkaart heeft geen directe juridische consequenties voor eigenaren. Wel zal de kaart gebruikt worden

als ambtelijk (beleids)stuk om de impact op de cultuurhistorische en archeologische waarden bij ruimtelijke initiatieven die buiten de regels van het omgevingsplan vallen te kunnen beoordelen.

Voor zover in de toekomst wordt voorgesteld om objecten een specifieke beschermde status toe te kennen, bijvoorbeeld als gemeentelijk monument of als beschermd cultuurhistorisch object, worden daarvoor de wettelijke procedures gevolgd en worden eigenaren betrokken conform de bepalingen uit de gemeentelijke regelgeving en de Algemene wet bestuursrecht.